Współpraca doradcy zawodowego z rodzicami

Elwira Zadęcka
Krakowska Szkoła Doradztwa Zawodowego

Wybór zawodu

- wyznacza kierunek kształcenia
- wyznacza kierunek i stopień rozwoju osobowości
- umożliwia przynależność do danej grupy zawodowej
- wykonywanie określonego zawodu kształtuje: przekonania, postawy, styl życia, potrzeby, aspiracje

to najważniejsza decyzja w życiu

U. M. Fiała *Nowe trendy w orientacji i doradztwie zawodowym w gimnazjum* Wyd. e MPI2, Poznań 2009

Trafny wybór zawodu

(daje zadowolenie, przynosi korzyści osobiste i zawodowe)

- odpowiada możliwościom psychofizycznym (stan fizyczny i zdrowotny, rodzaj i poziom umiejętności i uzdolnień, główne cechy charakteru)
- jest zgodny z motywacją młodzieży-zainteresowaniami i dążeniami zawodowymi
- jest zgodny ze społecznym zapotrzebowaniem na dany rodzaj działalności zawodowej (zależne od ekonomiki i polityki zatrudnienia-istotne przybliżenie tematyki zawodów przyszłościowych i deficytowych oraz o dużym społecznym zapotrzebowaniu)

U. M. Fiała *Nowe trendy w orientacji i doradztwie zawodowym w gimnazjum* Wyd. e MPI2, Poznań 2009

Uczeń dobrze przygotowany do wyboru zawodu

- podejmuje decyzję co do własnej przyszłości w sposób samodzielny i świadomy
- preferuje zawody w sposób racjonalny
- ma ogólną orientację zawodową oraz orientację na temat zawodów preferowanych przez siebie
- zna kryteria osobowe decydujące o przydatności do danego zawodu
- ma wiedzę o własnej przydatności zawodowej
- posiada właściwą orientację o systemie szkolnictwa oraz wśród szkół ponadgimnazjalnych prowadzących do zawodów przez niego preferowanych
- dąży do wykształcenia w sobie cech dobrego pracownika
- ma pozytywny stosunek wobec pracy jako wartości

U. M. Fiała *Nowe trendy w orientacji i doradztwie zawodowym w gimnazjum* Wyd. e MPI2, Poznań 2009

Uczestnicy procesu doradczego w gimnazjum

Rodzic

Uczeń

Nauczyciel

Prawidłowości rozwojowe w procesie wyboru zawodu

Okres wyboru zawodu na podstawie fantazji (do 11 roku życia): zabawa i naśladowanie dorosłych

Okres próbnych wyborów (od 11-12 r.ż do 17 r.ż)

1. Wybór zawodu w zależności od zainteresowań (11-12 lat) duża różnorodność i zmienność zainteresowań – najdłużej to kryterium utrzymuje się, inne na zróżnicowanym poziomie.
2. Wybór zawodu na podstawie postrzegania własnych umiejętności i uzdolnień (13-16 lat) duża tendencja do poznawania siebie - samoświadomość- jednak obraz samego siebie jest jeszcze niepełny.
3. Wybór zawodu ze względu na wartości, jakie dana osoba chce wdrażać w życie.

Okres realistycznego wyboru (17-18 r.ż do 24-25 r.ż) okres całościowego badania siebie i analizowania kryteriów decydujących o wyborze zawodu. Najkorzystniejszy okres do podejmowania decyzji o wyborze zawodu.

D. Super *Psychologia zainteresowań*, Warszawa, PWN, 1972

Etap rozwoju zwany adolescencją (dojrzewaniem)

-zmiany fizyczne, dojrzewanie płciowe i psychiczne,
-zachwianie równowagi psychicznej: poczucie zagubienia i osamotnienia, utrata wiary w siebie,
-niestałość i nieadekwatność poglądów i postaw, brak zrównoważenia i umiaru, nadmierny krytycyzm,
-potrzeba miłości, akceptacji, poczucia bezpieczeństwa,
-wchodzenie w nowe środowiska, sytuacje społeczne i role,
-tworzenie programów życiowych w oparciu o własne doświadczenie i interakcje z otoczeniem
-znaczenia nabierają związki interpersonalne z rówieśnikami, których wpływ wzrasta szczególnie w zakresie spędzania wolnego czasu i stylu bycia. Wybory edukacyjno-zawodowe to niejednokrotnie wpływ grupy rówieśniczej.

D. Super *Psychologia zainteresowań*, Warszawa, PWN, 1972

Systemy rodzinne – postawy rodzicielskie

Emocjonalna koncentracja na dziecku

R: ochranianie, nadopiekuńczość lub nadmierne wymagania.

Dz: brak inicjatywy, apatia, pasywność, wycofywanie się z kontaktów z otoczeniem, trudności w formułowaniu sądów i podejmowaniu decyzji, wyuczona bezradność.

Unikanie dziecka

R: zaniedbanie (częściowe zaspakajanie potrzeb dziecka) i odrzucenie (brak zaspakajania potrzeb dziecka).

Dz: poczucie osamotnienia i pustki, poczucie niepewności, zaniżona samoocena, silny lęk przed odrzuceniem, tendencja do izolacji od otoczenia.

Akceptacja dziecka (współdziałanie, dawanie swobody)

R: charakter przypadkowy, doraźny lub kochający.

Dz: w pierwszych dwóch przypadkach niepewność, poczucie zagubienia. W trzecim typie: odwzajemnia miłość i szacunek, chętnie przebywa z ludźmi, ma poczucie własnej wartości i pewności siebie, podejmuje decyzje, nie zniechęca się porażkami.

red. W. Kreft *Poradnictwo zawodowe w SzOK-ach*, Centrum Metodyczne, Warszawa 2009

Czynniki związane z rodziną wpływające na preferencje zawodowe młodzieży

- poziom wykształcenia rodziców i starszego rodzeństwa
- zawodowe tradycje rodzinne
- pozycja społeczna rodziców
- aspiracje rodziców
- poziom wiedzy rodziców o zawodach proponowanych dziecku i drogach zdobycia tych zawodów
- stosunek rodziców do nauki i różnych rodzajów działalności zawodowej
- postawy rodzicielskie (stosunek do dziecka)
- sytuacja materialna rodziców
- znajomość stanu zdrowia i rozwoju fizycznego dziecka

W. Duda, dr D. Kukla, *Rodzice jako podstawowy determinant wyborów edukacyjno-zawodowych dzieci,* Kwartalnik Doradca Zawodowy 1(14)2011

Wpływ rodziny na poziom aspiracji młodzieży

- poziom wykształcenia rodziców
- wysokość dochodów, samoocena warunków materialnych
- miejsce zamieszkania
- status ekonomiczny gospodarstwa domowego

W. Duda, dr D. Kukla, *Rodzice jako podstawowy determinant wyborów edukacyjno-zawodowych dzieci,* Kwartalnik Doradca Zawodowy 1(14)2011

Uczestnicy procesu doradczego w gimnazjum

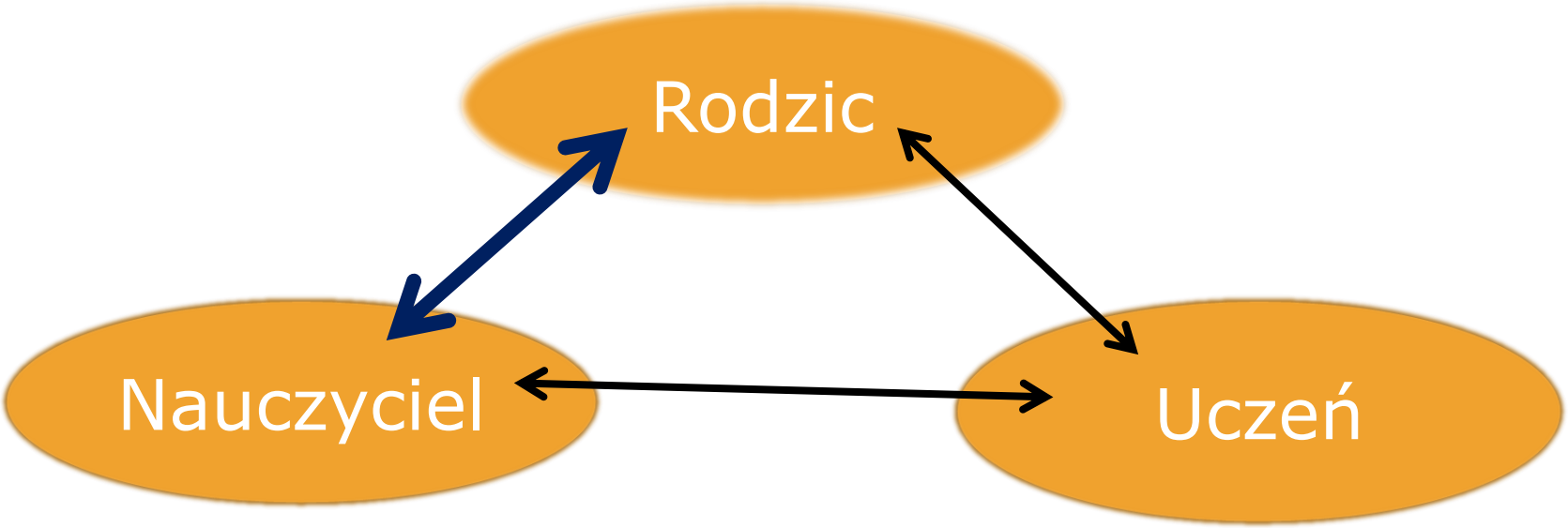

„Doradca nie stoi pomiędzy uczniem a rodzicami. Stara się poznać wzajemne relacje i przyjąć postawę mediatora w rozwiązywaniu trudnych problemów lub określić zakres pomocy specjalistycznej.”

Formy pracy z rodzicami

Spotkania warsztatowe (prowadzone tylko dla rodziców lub wspólnie z dziećmi). Celem ma być uświadomienie roli rodziców w podejmowaniu decyzji zawodowych przez dzieci.

Spotkania informacyjne (pogadanki, prelekcje). Celem jest podkreślenie wagi świadomego i trafnego wyboru ścieżki edukacyjno-zawodowej, przy czym wyboru powinno dokonać dziecko, a rolą dorosłego jest jedynie pomoc.

Spotkania z uczniami. Rodzice prezentują wykonywane przez siebie zawody, w ten sposób zapoznają uczniów z ich specyfiką.

Poradnictwo indywidualne prowadzone w celu przedstawienia wymagań psychofizycznych w poszczególnych zawodach osobom, u których występują problemy zdrowotne, emocjonalne ,edukacyjne, decyzyjne.

Włączanie rodziców do gromadzenia materiałów służących uczniom do poszerzania wiedzy o zawodach i rynku pracy.

red. W. Kreft *Poradnictwo zawodowe w SzOK-ach*, Centrum Metodyczne, Warszawa 2009

Spotkanie z rodzicami

Cel spotkania*: Uświadomienie rodzicom ich roli w procesie planowania przyszłości przez dzieci (zgodny z oczekiwaniami rodziców).*

Tematy poruszane w trakcie spotkania:

- poznanie własnego dziecka,
- pobudzanie i zachęcanie dziecka do rozwoju,
- świat wartości (znaczenie pracy),
- organizacja czasu i korzystanie z czasu wolnego,
- stawianie wymagań (obowiązkowość, systematyczność),
- samodzielność i kreatywność,
- wspólne z dzieckiem wykazanie zainteresowań światem pracy ,
- możliwości pomocy specjalistycznej w procesie decyzyjnym ,
- szacunek do decyzji dziecka,
- wsparcie emocjonalne (zwracanie uwagi na zasoby, mocne strony).

Ł. Dunajew-Tarkowska,H. Stasiak Współpraca doradcy zawodowego z rodzicami Teoria i praktyka, Ecorys, Warszawa 2009

Dziękuję za uwagę

Elwira Zadęcka